

Keresztény avarok, „avar” magyarok

2025 október 03. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Jézusi hit az ezernégyszáz évvel ezelőtti Kárpát-medencében

Újabb jelentős régészeti lelet hívja fel a figyelmet a kereszténység avar kori jelenlétére a Kárpát-medencében. Erről és a Kárpát-medence avar és magyar népessége közötti folytonosságról beszélgettünk a székesfehérvári Szent István Király Múzeum nyolcvan évig szünetelő nagyszabású csákberényi feltárásai kapcsán dr. Szücsi Frigyes régésszel.

Ipari vágányt fektettek az 1930-as években a Fejér vármegyei Csákberény-Orondpuszta egyik birtokán. A váratlanul elbukkanó sírok miatt kezdtek ásásokat a székesfehérvári múzeum munkatársai, majd vezetésüket az avar–magyar folytonosságot utóbb az úgynevezett kettős honfoglalás kifejezésben sűrítő nagy magyar tudós, László Gyula régészprofesszor vette át.

A mintegy 1200 síros csákberényi avar kori temető feltárása azonban 1939-ben abbamaradt, és csak 80 évvel később, 2019-ben indult újra.

– Valójában két temető van szó egy mára jórészt kiszáradt patak által kettészelt völgy két oldalán. Az egyik egy a VI.-tól a IX. századig használt avar kori temetkezési hely Csákberény-Orondpusztán mintegy 1200 sírral, amiből eddig 540-et tártunk fel. A másik vele szemben az úgynevezett Arató-szérőn egy részben hasonló, részben viszont jelentős eltéréseket mutató VII–IX. századi temető nagyjából 260 sírral – avat be a részletekbe az ásátásvezető régész, dr. Szücsi Frigyes.

Dr. Szücsi Frigyes

A Szent István Király Múzeum munkatársa, egyben a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja szerint a kutatások több fontos kérdéshez szolgáltathatnak adatokat: tisztábban láthatjuk a VI–VII. századi korai avar társadalom kulturális sokszínűségét a VIII. századig egységesülő késő avar kultúrához vezető utat, majd azt, hogy mi történt a térségben a rejtélyes IX. században. Alapvetően ugyanis mára tudományos közmegegyezés alakult ki abban, hogy az avar kori népesség leszármazottjai tömegesen éltek meg Árpád népének érkezését, mondja a nemzetközi elismertségnek örvendő régész. Emellett a csákberényi temetők is számos bizonyítékot szolgáltatnak, hogy a kereszténység az Avar Kaganátus időszakában ebben a térségben is jelen volt.

– Pannónia, vagyis lényegében a Dunántúl az V. század elején szűnt meg az összeomló Római Birodalom provinciája lenni. Addig viszont itt is államvallás volt a 380-ban I. Theodosius császár által ekként deklarált kereszténység, olyannyira, hogy az egyháznak több szentje született vagy tevékenykedett Pannóniában, elég csak a IV. században élő Tours-i Szent Mártonra, az V. századi Szent Severinusra vagy a VI. századi Bragai Szent Mártonra gondolni. A római birodalmi keretek megszűntek, de a romanizált helyi keresztény népesség jelentős része itt maradt, és keveredett más népekkel – hívja fel a figyelmet a kevéssé köztudott, ám annál jelentősebb tényre Szücsi Frigyes.

Az avar uralom kezdetét 568-ra teszi a történettudomány. Igen érdekes, hogy, amint arról a népe történetét megíró VIII. századi longobárd származású szerzetes, Paulus diakónus beszámol, ez a Kárpát-medence nyugati felében egy ideig szállást foglaló északi germán nép 568 húsvétját még a Dunántúlon ülte meg, majd szervezetten kivonultak, átadva a területet az avaroknak. Vagyis nem csatában szereztek meg a területet az avarok, hanem megállapodással. Ennek magyarázata valószínűleg a korábban kipróbált avar–longobárd szövetség volt, amely 567-ben legyőzte a tiszántúli gepidákat. Egy évvel később pedig a longobárdok átköltöztek a róluk elnevezett Lombardiába.

A bodajki bronz mellkereszt
Fotó: Demokrata/Vermes Tibor

Ezután az Avar Kaganátus nagyszerű történelmi teljesítménnyel több száz évre megszervezte a Kárpát-medencét. Igaz, ezt korábban a hunok is megtették, de időben az rövid életűnek bizonyult Attila király halála és az akkori geopolitikai adottságok miatt.

– A Kárpát-medencében megszervezett Avar Kaganátust nevezhetjük államnak, a kor egyik legjelesebb kutatója, az osztrák Walter Pohl a témában 1988-ban megjelent monográfiájában a steppeállam kifejezést használja – mondja Szücsi Frigyes.

E kor temetőit ásták meg Csákberényben a fiatal régész vezetésével a székesfehérvári Szent István Király Múzeum munkatársai régészhallgatókkal és a múzeum által meghirdetett úgynevezett közösségi régészeti program önkénteseivel, jellemzően régészeti szakképzettség nélküli, jó értelemben vett laikusokkal, akik azonban fegyelmzett lelkesedéssel, alázattal segítették a régészek, technikusok, restaurátorok által felügyelt tudományos feltárást.

– A temetők vélhető családi rendjének igazolása vagy cáfolata az archeogenetika feladata lesz, ezután kapunk majd teljes képet a temetőket használó korabeli népesség eredetéről és rokoni viszonyairól. Az viszont az elkerült leletekből kétségteljesen megállapítható, hogy a kereszténység a Római Birodalom visszavonulása után is tovább élt a Kárpát-medencében. Ezt bizonyítja a szintén általunk a bodajki Homoki-dűlőben 2016-ban feltárt sírban talált egyenlő szárú, az úgynevezett máltai keresztre hasonlító bronzkereszt, ami egy VII. században élt 20-24 éves nő sírjából került elő. Ebben a sírban a más hitű temetkezésekkel szemben keresztényekre utaló módon nem volt semmilyen „túlvilági útravaló”. Csákberényben pedig egy ólomból készült, szintén egyenlő szárú kereszt került elő. Ezek jelentése nem vitás, a kérdés legfeljebb az, hogy az eltemetettek maguk is keresztények voltak-e, vagy más okból kerültek a sírba ezek a jelképek.

A teljes cikket a [Demokrata oldalán](#) olvashatják el.

Ágoston Balázs - Fotó: Vermes Tibor

www.demokrata.hu

Ajánló